

**Bożena Zboina, Ewa Chlewicka,
Anna Pacian, Barbara Ślusarska**

**Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie
w Ostrowcu Świętokrzyskim na tle
historycznym**

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 31, 165-177

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bożena Zboina¹ Ewa Chlewicka² Anna Pacian¹ Barbara Ślusarska¹

POLSKIE TOWARZYSTWO PIEŁĘGNIARSKIE W OSTROWCU ŚWIĘTOKRZYSKIM NA TLE HISTORYCZNYM

Rok 2007 był rokiem jubileuszowym powstania Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego. Bowiem 50 lat temu, z wielkiej potrzeby dla pielęgniarstwa polskiego, rodzi się organizacja która jest kontynuatorem idei Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych działającego do wybuchu wojny w 1939 roku. Obchody 50 – tej rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego skłoniły wiele z pielęgniarek do refleksji nad historią oraz wpływem tej organizacji na środowisko pielęgniarskie. Na wspomnienie zasługują również koleżanki – pielęgniarki, które na naszym terenie zajmowały się działalnością statutową Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego.

Aby mówić o losach Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Ostrowcu Świętokrzyskim należy nawiązać do historii pielęgniarstwa w Polsce i świecie. Powstanie profesjonalnego pielęgniarstwa w świecie przypada na drugą połowę XIX wieku. Okres ten obfituje w ważne dla polityki, ekonomii, nauki-medycyny i sztuki wydarzenia. Jest to również czas wojen i konfliktów na tle rasowym i religijnym.³

Na rozwój pielęgniarstwa na świecie i w Polsce niewątpliwym wpływ miał Czerwony Krzyż. Stowarzyszenie Czerwonego Krzyża zajmowało się szkoleniem pielęgniarek oraz organizowało pomoc rannym i chorym jeńcom wojennym, uchodźcom i inwalidom. Polski Czerwony Krzyż po I Wojnie Światowej organizował kursy 6-9 miesięczne dla potrzeb pogotowia sanitarnego. W 1929 roku utworzono Korpus Sióstr Polskiego Czerwonego Krzyża. Utworzenie Korpusu Sióstr Polskiego Czerwonego Krzyża łączy się ściśle z powstaniem Szkoły Pielęgniarstwa Polskiego Czerwonego Krzyża w Warszawie. Natomiast za początek nowoczesnego pielęgniarstwa na ziemiach polskich przyjmuje się rok 1921.

---

¹ Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Św.

² Szpital Miejski w Ostrowcu Św.

³ K. Wolska – Lipiec, *Pielęgniarka i Położna*, Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie-Zarys dziejów, 2005, nr 11- 12.

W tymże roku dwie absolwentki szkoły, Teresa Kulczyńska i Maria Wiszniewska, wysłane zostały na dwuletnie studia do Stanów Zjednoczonych, dla gruntownego zapoznania się ze szkolnictwem pielęgniarskim.⁴

Rozwój zawodu pielęgniarskiego w każdym kraju wiąże się ściśle z działalnością narodowych stowarzyszeń zawodowych pielęgniarskich. W świecie pod koniec XIX wieku – w roku 1898 – zostaje założona Międzynarodowa Rada Pielęgniarek jako federacja stowarzyszeń narodowych. Powstawanie szkół, jak i pierwszej organizacji pielęgniarskiej na forum międzynarodowym, o charakterze i oddziaływaniu ponadpaństwowym, rozpoczęło czas reformy i profesjonalizacji pielęgniarstwa polskiego.

Na kongresie w Helsinkach w 1925 roku pierwsza organizacja polskich pielęgniarek jako Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Zawodowych wspólnie z reprezentantami Irlandii i Francji zostało przyjęte w poczet członków Międzynarodowej Rady Pielęgniarek. Oficjalną reprezentantką stowarzyszenia była jej przewodnicząca Zofia Komorowska. Od tej pory polskie pielęgniarki czynnie uczestniczą w Zjazdach i Kongresach Międzynarodowej Rady Pielęgniarek. Stowarzyszenie to działało równocześnie jako związek zawodowy i zaczęło realizować na gruncie polskim zadania postawione w ogólnej postaci przez Międzynarodową Radę Pielęgniarek. Dotyczyło to ustalenia kryteriów kształcenia kadry pielęgniarek (m.in. podanie kryteriów i wymagań dla kandydatek do zawodu, organizowanie kursów doskonalenia, pomoc korespondencyjna pielęgniarkom z prowincji, wydawanie pierwszych podręczników.⁵ Stowarzyszenie brało aktywny udział w opracowaniu projektu Ustawy o pielęgniarstwie, uchwalonej przez Sejm w 1935 roku. Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Zawodowych jako jedyna organizacja zawodowa obejmowała wszystkie sprawy zawodu, zarówno organizacji pracy, szkolnictwa, jak i warunków socjalno – bytowych.

Z chwilą wybuchu II Wojny Światowej działania Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych zostały przerwane. Po ustaniu działań wojennych władze Polskie nie pozwalały na reaktywowanie Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych. Powstał wówczas Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia.⁶

---

⁴ J. Górąjek- Józwik, *Kalendarium Pielęgniarstwa Polskiego*, Warszawa 1998, s.50.

⁵ T. Kulczyńska, *Zabiegi pielęgniarskie*, J. Fenczyn, *Podręcznik pielęgnowania chorych i chorobach wewnętrznych*.

⁶K. Wolska- Lipiec, *Zarys dziejów*, „Problemy Pielęgniarstwa”, 2005, nr 1-2, s. 25 i następne.

Aby uporządkować problemy pielęgniarskie w tym okresie wymagało ogromnego wysiłku i dyplomacji. W 1956 roku powstaje zespół pielęgniarek wojewódzkich w skład którego weszły były członkinie Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych. Po ocenie sytuacji zawodowej pielęgniarek występują z propozycją powołania własnej organizacji zawodowej, zawiązują Komitet Organizacyjny Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego. Wkrótce odbywa się zorganizowany przez powołany komitet I Krajowy Zjazd (6 stycznia 1957 roku) podczas którego powołano do życia **Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie**. Zostały wybrane władze towarzystwa i uchwalono statut.

Rok 1957 to również początek działalności Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego (PTP) na terenie miasta Ostrowca Św. Współorganizatorką i założycielką pierwszego Koła była pielęgniarka Wanda Paciorkowska.

Pierwszym zachowanym dokumentem, świadczącym o istnieniu Koła PTP przy lecznictwie otwartym jest protokół z posiedzenia Komisji Rewizyjnej odbytego w dniu 5 maja w 1958 roku. Komisja ta dokonała oceny pracy Zarządu Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w zakresie prowadzonych spraw finansowych. Prawdliwość kontrolowanych zagadnień finansowych nie udzieliła żadnych zastrzeżeń, został, więc postawiony wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi.

Innym dokumentem świadczącym o istnieniu koła jest legitymacja członkowska z 1958 roku.

 <p><i>Wanda Paciorkowska</i> Podpis właściciela legitymacji</p>				POLSKIE TOWARZYSTWO PIELEŃNIARSKIE Oddział Wojewódzki w <i>Kielce</i>	
				Legitymacja członkowska nr <i>3968</i> Ob. <i>Mieczysława Kowalska</i> <small>Imię i nazwisko</small> <i>1. VII. 1958</i> <small>Rok wystąpienia do PTP</small> <i>Ostrowiec, Huciejska 36</i> <small>Adres</small>	
Przedłużenie terminu ważności				Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie dn. <i>1958</i> KOŁO W OSTROWCU przy Wydz. Zdrowia, ul. <i>Bożysia 3</i> Podpis wystawiającego	
1958 r.	1959 r.	1960 r.	1961 r.		

Kolejne dokumenty informujące o funkcjonowaniu Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego pochodzą z 1967 roku są protokoły z posiedzeń Zarządu Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego oraz protokół kontroli Komisji Rewizyjnej.

W protokole z posiedzenia Zarządu Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w dniu 11 września 1967 roku, w porządku dziennym w punkcie drugim zawarto informacje o jubileuszu z okazji X-lecia istnienia Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego. Jubileuszowe spotkanie zostało zaplanowane na dzień 23 września 1967 roku, na którym wręczono odznaki Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego zasłużonym członkiniom.

Pełną informację o składzie Zarządu Koła nr 1 Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego zawiera protokół z zebrania sprawozdawczo -wyborczego przeprowadzonego w dniu 27 października 1971 roku. Zarząd Koła stanowiły:

- Przewodnicząca – Paciorkowska Wanda
- Zastępca – Sobczyk Helena
- Sekretarz – Majka Ewa
- Skarbnik – Soralska Janina
- Członek – Mucha Danuta

Najdłużej, bo przez około 15 lat tj. do 1972 roku funkcję przewodniczącej Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego pełniła Wanda Paciorkowska. W kolejnych latach funkcję tę pełniły:

- Stodółka Helena – 1972 rok
- Grochulska Krystyna – od 1974 roku do 1976 roku
- Bojanowska Krystyna – do chwili rozwiązania Koła, które miało miejsce w roku 1987.

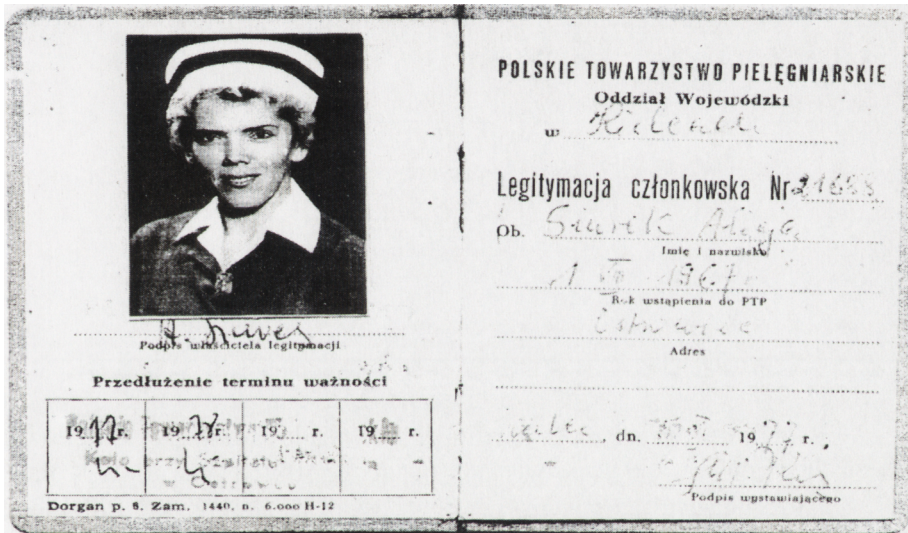
Koło Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego funkcjonowało również przy Miejskim Szpitalu w Ostrowcu. Powstało w 1964 roku jako Koło nr 2. Inicjatorką powołania Koła była przewodnicząca Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego przy lecznictwie otwartym – Wanda Paciorkowska. W uznaniu zasług dla Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego została ona odznaczona Honorową Odznaką Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w maju 1975 roku.

Najwcześniejszym dokumentem, które mówi o powołaniu Koła nr 2 jest pismo wydane przez Zarząd Wojewódzki Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Kielcach, w 1964 roku. Od 1967 roku zachowały się pisma wychodzące z Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego przy Szpitalu Miejskim w Ostrowcu Św. podpisane przez Przewodniczącą

Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego Alicję Siurek, kierowane do Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Kielcach.

Dotyczą one prośby o przysłanie sześćdziesięciu czterech sztuk legitymacji członkowskich, i odznak członkowskich należy, więc domniemywać, że tylu członków liczyło wówczas Koło Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego.

Innymi dokumentami z tego okresu są legitymacje członkowskie Przewodniczących Koła: Alicji Siurek i Marii Maj.

Z zachowanych dokumentów wynika, że współorganizatorką i pierwszą przewodniczącą Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego nr 2, była pielęgniarka Alicja Siurek, zaś sekretarzem koleżanka Wiesława Stępień.

Dzięki aktywności i zaangażowaniu członkiń naszego Koła, jego praca była doceniona przez przedstawicieli Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, o czym świadczą przyznawane dyplomy.

Informację o pełnym składzie Zarządu Koła nr 2 Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego zawiera protokół z zebrania sprawozdawczo-wyborczego z dnia 25 października 1972 roku. Zarząd Koła stanowią:

- Przewodnicząca – Siurek Alicja
- Sekretarz – Pikus Barbara
- Skarbnik – Stępień Barbara
- Członkowie: – Paluch Elżbieta
– Malicka Teresa

Komisja Rewizyjna:

- Przewodnicząca – Maj Maria
- Członkowie – Piątkowska Olga
– Andrzejewska Maria

Kadencja wybranego Zarządu Koła trwała 3 lata, z taką, więc częstotliwością ulegały zmianie składy poszczególnych Zarządów Koła.

W następnych latach funkcję przewodniczącej Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego nr 2 pełniły:

- Pikus Barbara 1979 – 1986
- Bulerska Anna 1986 – 1989
- Maj Maria 1989 – 1993
- Maciąg Dorota 1993 – 1997
- Chlewicka Ewa 1997 – nadal

Aktualnie Zarząd Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego przy Szpitalu Miejskim w Ostrowcu stanowią:

- Przewodnicząca – Chlewicka Ewa
- Sekretarz – Machajska Małgorzata
- Skarbnik – Chamera Jolanta

Komisja Rewizyjna:

- Przewodnicząca – Falasa Joanna
- Członkowie – Uba Kazimiera
– Koziół Zenobia

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Koło Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego liczyło 31 członkiń.

Zadania realizowane w pierwszych latach istnienia Kół Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Ostrowcu Św.

Zadania realizowane przez Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego wynikały z zadań statutowych stowarzyszenia.

Pierwszym i najważniejszym celem Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego było stałe podnoszenie poziomu zawodowego i ogólnego kadry pielęgniarskiej dla zapewnienia społeczeństwu jak najwyższego standardu opieki pielęgniarskiej.

Drugim celem, ściśle związanym z pierwszym, była praca wychowawcza wśród członków stowarzyszenia, popularyzacja, wdrażanie i przestrzeganie zasad etyki zawodowej.

Zadania te realizowane były przez dostępne wówczas formy szkoleń zawodowych oraz wzajemnych oddziaływań wychowawczych w środowisku pracy.

Należy pamiętać, że lata 50., 60. a także 70., to okres dużego różnicowania kwalifikacji zawodowych wśród pracujących wówczas pielęgniarek.

W okresie działań wojennych wiele pielęgniarek podzieliło tragiczny los tych, którym w walce pomagały. W kraju dźwigającym się ze zniszczeń wojennych była olbrzymia potrzeba organizowania coraz to nowych placówek służby zdrowia. Stan ten spowodował potrzebę szybkiego uzupełnienia kadry pielęgniarskiej.

Tak więc na mocy przejściowych przepisów Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej dopuszczano różne skrócone formy szkolenia pielęgniarek i asystentek pielęgniarskich. W organizowaniu kursów i szkoleń aktywnie uczestniczyły członkinie powstałego w 1957 roku Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego.

Zwykle organizatorem lub współorganizatorem takich zebrań szkoleniowych dla pielęgniarek była przewodnicząca koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego przy lecznictwie otwartym – Wanda Paciorkowska.

Na każdym z zebrań pielęgniarek prezentowany był temat szkoleniowy, zgodnie z opracowanym planem szkoleń lub jako temat zlecony do przekazania przez resort zdrowia.

Na terenie naszego miasta jedyną informację o szkoleniach z tamtego okresu zawierają sprawozdania lub protokoły z zebrań Zarządu Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, oraz z narad organizacyjnych i instruktażowych z pielęgniarkami.

Z protokołów dowiadujemy się również, że przedmiotem troski członkiń była nie tylko wiedza zawodowa, lecz także umiejętność kulturalnego zachowania się i obycia towarzyskiego (wycieczki do muzeów, wspólne wyjścia do kina, na koncerty, udział w konkursach wiedzy o swoim mieście i regionie, a nawet umiejętność stosownego nakrywania i podawania do stołu).

Dzięki takiej motywacji i zachęcaniu koleżanek do różnych form doskonalenia, nie tylko zawodowego, lecz także ogólnego, wiele z nich w latach 70. uzupełniło swe wykształcenie ogólne, podejmując naukę w liceum dla pracujących.

Wielką pomocą w przygotowywaniu materiałów szkoleniowych było jedyne wówczas pismo zawodowe „Pielęgniarka i Położna”, którego wydawanie zostało wznowione w 1958 roku. Dwa egzemplarze tego miesięcznika kupowały pielęgniarki ze swych skromnych składek członkowskich.

W 1962 roku na mocy zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (Dziennik Urzędowy Ministra Zdrowia i Opieki Zdrowotnej numer 12 z 1961 roku, Dziennik Urzędowy Ministra Zdrowia i opieki Społecznej numer 23 z 1962 roku) podejmuje działalność Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Średnich Medycznych w Warszawie. W latach następnych zaczęły powstawać liczne filie terenowe tego Ośrodka w poszczególnych województwach.

Powstały w Kielcach Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Kadr Medycznych przejmując zadania organizatora i koordynatora wszelkiego typu szkoleń personelu medycznego.

Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie poprzez działalność swoich kół pozostaje nadal organizatorem lub współorganizatorem szkoleń zawodowych dla pielęgniarek. To poprzez członkinie Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego jest propagowana informacja o powstających nowych ośrodkach podnoszących kwalifikacje zawodowe, czasopismach i wydawnictwach medycznych.

To z inicjatywy członkiń koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w szpitalu, w latach 70. zostały wydzielone półki w bibliotece szpitalnej na kompletowanie wydawnictw pielęgniarskich. Pierwsze książki były darem pracujących już pielęgniarek.

Kilka woluminów nowych wydawnictw zostało zakupionych na rachunek szpitala, w tym były 4 egzemplarze pierwszego wydania Encyklopedii dla Pielęgniarek (1976 rok).

To na wniosek koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego Dyrekcja Szpitala wyraziła zgodę na prenumeratę 15 – tu egzemplarzy miesięcznika „Pielęgniarka i Położna” dla pracujących w szpitalu.

Jednym z cenionych odznaczeń w środowisku pielęgniarskim jest Honorowa Odznaka Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego przyznawana pielęgniarkom, które swoją postawą i zaangażowaniem wyróżniły się w pracy dla popularyzowania idei Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego oraz wniosły znaczący wkład w rozwój pielęgniarstwa w środowisku pracy i zamieszkania. Kryteria przyznawania określa regulamin Honorowej Odznaki Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego.

Odznaka Honorowa PTP.

Pierwszą wyróżnioną pielęgniarką naszego regionu była **Wanda Paciorkowska** – urodzona 14 grudnia 1909 roku w Ostrowcu Św. W służbie zdrowia pracowała od 1939 roku do 1971 roku. Zmarła 2 stycznia 1993 roku. W ostrowieckiej służbie zdrowia pełniła funkcje:

- Instruktorce pielęgniarstwa w Miejskim Wydziale Zdrowia;
- Przełożonej pielęgniarek Miejskiej Przychodni Obwodowej do dnia 30 czerwca 1962 roku;
- Przełożonej pielęgniarek w przychodni rejonowej nr 5 od 1 sierpnia 1962 roku do grudnia 1971 roku tj. do odejścia na rentę

Była inicjatorką i organizatorką kół Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego na terenie miasta Ostrowca Św.; najpierw w lecznictwie otwartym a później w szpitalu Miejskim.

Była pierwszą przewodniczącą koła nr 1 (lecznictwo otwarte) od dnia jego powstania w 1958 roku. Funkcję tą pełniła przez kolejne kadencje – aż do dnia 25 października 1972 roku.

W dowód uznania Jej wielkich zasług dla powstania i rozwoju Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego wśród pielęgniarek naszego miasta, w dniu 15 maja 1975 roku została odznaczona Odznaką Honorową Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego.

Była wzorem człowieka prawego, sumiennego, oddanego bez reszty pracy dla dobra innych ludzi. Prezentowała godny wzór pielęgniarki, człowieka, oraz wielki autorytet przełożonej.

Brak jest dokumentów, ilustrujących Jej działalność tak zawodową, jak też społeczną. Ale taką właśnie pozostała i pozostanie w pamięci tych, którzy z Nią mieli szczęście pracować i mieli zaszczyt Ją znać.

Danuta Niezgoda – urodzona 1 marca 1935 roku w Ostrowcu Św.

Państwową Szkołę Pielęgniarstwa ukończyła w 1954 roku.

Pracę w służbie zdrowia rozpoczęła 1 kwietnia 1954 roku i pracowała w następujących zakładach:

- Szpital Rejonowy w Bielawie –
- Szpital Zakaźny w Pieczycach, województwo wrocławskie. Pielęgniarka przełożona,
- Szpital Miejski w Ostrowcu Św. Pielęgniarka Przełożona, Pielęgniarka Naczelną,

Członkiem Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego była od 1 września 1958 roku. Inicjatorka i współorganizatorka koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Szpitalu. Przez dwie kadencje, do roku 1985 roku pełniła funkcję członka Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Kielcach.

Alicja Siurek – urodzona 12 kwietnia 1936 roku w Ostrowcu Św. Państwową Szkołę Pielęgniarstwa nr 1 w Gdańsku ukończyła w 1952 roku. Pracę w służbie zdrowia rozpoczęła 15 października 1952 roku i pracowała w następujących placówkach:

- Państwowy Szpital Kliniczny w Gdańsku;
- Ośrodek Szkolenia Asystentek Pielęgniarskich w Gdańsku; nauczyciel zawodu
- Szpital Miejski w Ostrowcu Św.

- Zespół Publicznych ZOZ i Rehabilitacji Niepełnosprawnych w Warszawie; - rejestratorka

Członek Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego od 1 grudnia 1967 roku. Współorganizatorka Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w szpitalu i jego przewodnicząca od 1969 roku do 1979 roku. Od 1979 roku pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Rewizyjnej do 30 kwietnia 1986 roku.

Barbara Pikus – urodzona 14. 01.1942 roku w Nietulisku Dużym. Państwową Szkołę Pielęgniarstwa w Skarżysku – Kamiennej ukończyła 1 sierpnia 1964 roku. Studium Nauczycielskie Szkół Medycznych w Warszawie w 1979 roku.

Pracę w służbie zdrowia rozpoczęła 1 listopada 1964 roku i pracowała do 30 kwietnia 1993 roku w placówkach:

1. Ośrodek Zdrowia w Rudkach,
2. Szpital Miejski w Ostrowcu Św., – od 24 grudnia 1965 roku
  - ✓ Oddział chorób zawodowych – pielęgniarka oddziałowa; do 30 czerwca 1982 roku
  - ✓ Pielęgniarka ds. higieny szpitalnej od 1 lipca 1982 – 30 października 1984 roku
  - ✓ Oddział wewnętrzny II – pielęgniarka oddziałowa

Od 1 maja 1993 roku przeszła do pracy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na stanowisko Kierownika Usług Opiekuńczych.

Członkiem Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego była od 1 września 1968 roku. Przez dwie kadencje tj. od 25 października – 4 kwietnia 1979 roku pełniła funkcję sekretarza w Zarządzie Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego. Przez dwie kolejne kadencje tj. od 5 kwietnia 1979 roku – 15 maja 1986 roku pełniła funkcję przewodniczącej Koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego. Od 16 maja 1986 roku członek Zarządu Koła.

Maria Maj –urodzona 10.08.1946 roku w Ostrowcu Św. Liceum Medyczne Pielęgniarstwa w Kielcach ukończyła w 1966 roku. Studium Nauczycielskie Szkół Medycznych w Warszawie – 1979 rok. Wydział Pielęgniarstwa Akademii Medycznej we Wrocławiu – w 1983 roku. Studia Podyplomowe na Wydziale Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu w Akademii Medycznej w Poznaniu – w 1995 roku.

Pracę zawodową w służbie zdrowia rozpoczęła 1 lipca 1966 roku w Szpitalu Miejskim w Ostrowcu Św., w którym pracowała przez przeszło 40 lat na stanowiskach:

- Pielęgniarka

- Pielęgniarka społeczna przyszpitalna
- Przełożona Pielęgniarek Oddziałów Szpitalnych
- Asystent ds. promocji zdrowia
- Kierownik Zespołu ds. Kadr i Szkoleń Zawodowych
- Starsza specjalistka ds. Kadr

Od 1 listopada 2006 roku przeszła na emeryturę. Członek Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego od 1968 roku. Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w okresie 1972 – 1979. Przewodnicząca koła Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego od 1989 roku – 1993 roku. Od 1989 roku była członkiem Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Kielcach, a od 1993 roku członkiem Komisji Rewizyjnej w Zarządzie Oddziału Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Kielcach.

Ewa Kiljańska – urodzona 26.06.1941 roku w Ostrowcu Św. Ukończyła 3 – letnią Państwową Szkołę Pielęgniarstwa w Kielcach .

Pracę w służbie zdrowia rozpoczęła 01.07.1958 roku w szpitalu przy ul. Focha 5. Stanowisko pielęgniarki oddziałowej oddziału chirurgii w Szpitalu Miejskim objęła w 1965 roku. Łącznie przepracowała 35 lat, tj. do 1993 roku. Członkiem Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego była od 01.11.1968 roku. Czynn timer angażowała się w pracę na rzecz koła. Współpracowała z Medycznym Studium Zawodowym przy organizowaniu Olimpiad Pielęgniarskich. Odznakę Honorową Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego otrzymała w 1991 roku.

Maria Barbara Ciździelska – urodzona 09.07.1946 roku w Wyszmontowie. Państwową Szkołę Medyczną Pielęgniarstwa w Skarżysku – Kamiennej ukończyła w 1967 roku.

Pracę w służbie zdrowia rozpoczęła w 1968 roku w Szpitalu Miejskim w Ostrowcu Św. W oddziale neurologii, gdzie pracowała przez 34 lata. Od 1 marca 1974 roku do dnia odejścia na emeryturę tj. do 2001 roku pełniła funkcję pielęgniarki oddziałowej tegoż oddziału przez 27 lat.

Członkiem Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego była od 1968 roku. Przez kilka kadencji będąc członkiem Zarządu Koła aktywnie współpracowała z Medycznym Studium Zawodowym przy organizowaniu Olimpiad, była współorganizatorką konkursu „Złoty Czepek Pielęgniarki” i innych.

Przez dwie kadencje w latach 1983 – 1989 rok pełniła funkcję skarbnika w Zarządzie

Danuta Bąk – urodzona 20.08.1955 roku w Ostrowcu Św. Medyczne Liceum w Starachowicach ukończyła w 1957 roku.

Pracę zawodową rozpoczęła w 1975 roku w oddziale Gruźlicy i Chorób Płuc na stanowisku pielęgniarki odcinkowej.

Od dnia 01.01.1982 roku pełni obowiązki pielęgniarki oddziałowej do chwili obecnej. Członek Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego od 01.07.1978 roku.

Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej w latach 1986 – 1989. Sekretarz Zarządu Koła w latach 1989 – 1992 i 2001 – 2005. Członek Komisji Rewizyjnej w latach 1997 – 2001.

Obecnie członek Koła.

Ze zgromadzonych materiałów źródłowych, wynika, że 50 – letnia historia Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego zobowiązuje do szacunku dla dotychczasowego dorobku tej organizacji. Biorąc pod uwagę różnorodność form działalności na poziomie kół Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, doskonałą się i realizują społeczne postawy pielęgniarek w poszczególnych placówkach, co przekłada się w gruncie rzeczy na efektywność w pracy między innymi w zakresie kontaktów międzyludzkich. Uhonorowane odznaką pielęgniarki obligują nas do rozważań nad postawami, zasadami etycznymi w naszym zawodzie im skłaniają do nieustannej pracy nad sobą.